

Graecia.

<https://hdl.handle.net/1874/429890>

Illustr. & incompar. viro,
CLAUDIO SALMASIO,
 Equiti, et Comiti Con-
 sistoriano, Tabulam
 hanc D.D.D.
Joh. et Corn. Blaeu.

GRÆCIA.
Joh. et Corn. Blaeu. exc.
 Milliaria Germanica communia
 0 5 10 15 20 25

ling maer een van haer manieren van spreecken leert, terftontd sal hyfe alle verftaen. Sommighe volghen noch in 't spreecken d'Attifche manier, fommighe de Dorifche, Æolifche, Ionifche, en Ghemeene; maer daer zynder feer weynigh die d'oude spraek verftaen. 't Onderscheyt van defe maniere van spreecken beftaet meest in de pronuntiatie, en feer weynigh woorden. Die van Ionien, die in veerthien dorpen wonen, in Morea, tuffchen Napoli en Monenbafce, spreecken noch out Griex, maer begaen veel fouten tegen de Grammatica, dan fy verftaen die ghene die 't wel spreecken, en de ghemeene spraek niet. Defe werden Zakones gheheeten. De Christenen die fich in Afien langs de zee kuff, van Trebizonde tot Satalie toe, houden, spreecken oock meest Griex; als mede de inwoonders van d'eylanden van de Ægeifche, Cretifche, Icarifche en Lycifche zeen. De vrouwen spreecken de ghemeene spraek feer foet en bevallich, en ftuderen op 't verfoeten van de spraek, op de befte woorden en eyghen manieren. 't Befte Griex wert in Macedonien ghesproocken.

Letteren en fchryft.

De Griecken onder den Turck, foo wel in Morea, als in 't landt eygentlijk Griecken ghe-noemt, in Macedonien, in Thracien, in d'eylan-den van de Middellantfche zee, en voorneme-lijk in die van d'Archipelago, welckers inwoon-ders Rhomæi gheheeten worden, ghebruycken de oude Griexifche letteren noch. Daerom wor-dender veel plaetsen in Natolien Rhom, dat is, Griecken ghenaemt.

De Patriarch van Constantinopolen fchrijft ghemeenelijck met een filvere pen; maer d'an-dere Griecken ghebruycken riedt, dat uyt Per-fien ghebracht wert, en gheen ganfe oft andere veeren, ghelijck wy doen.

De Griecken hebben geen Academien meer, of eenighe publijcke Professoren: maer eenighe laege fcholen, daer de kinderen de Grammatica leeren, en de boecken, die fy Horologion en O-ctoogon noemen, 't Pfalmboek, en eenige an-dere, den heylighen dienst aengaende, lefen. Maer daer zyn weynigh Calogers en Priesters diefe verftaen. Eenighe gaender wel na de Itali-aenfche Vniverfiteyten, om de oude spraek, Philofophie, en de rofitive Theologie te leeren, die fy wederkeerende aen andere wederom lee-ren om feer weynigh ghelt. De noot van noot-druft te foecken, maect datter foo weynig ftu-deren. Daer is gheen Dictionarij van de ghe-meene spraek. Sy hebben gheen boecken in hun bedurven spraek. Sy achten de oude Poe-ten en Philofophifche boecken niet, ja kennen zelfs veler namen niet. Men heeft oock de Ca-logers expres verboden die boecken te lefen, foo datfer gansch by de outvaders houden.

De Gouverneur van Griecken, die de Turcken Rumeli Beglerbey noemē, is de eerste en groot-ste van den Turckfchen Staet, foo wel om dat den Grooten Heer fijn stoel te Constantinopolen hout, die in d'uytftrecking fijns ghebiedts is, als om dat hy foo veel provincien onder fich heeft, want hy ghebiedt over Romanien, Thra-cien, Bulgarien, Macedonien, Achajen, Morea, Albanien en Epirus; als mede Servien, en tot o-ver den Donauw over een deel van Befarabien dat de Turck besit. Maer men moet hier mer-ken, dat fijn autoriteyt fich niet generaelijck over gansch Griecken ftreckt, want de Sangiacs die aen de zee legghen, en van de eylanden, on-der welcke die van Negroponte fich verre land-waert in ftreckt, ftaen onder den Denizi Begler-bey, oft Capiteyn Generael der zee.

Naemen.

Et landt dat de Ro-meynen *Gracia* noem-den, wierdt van de inwoonders *Hellas* ge-heeten, en d'inwoon-ders zelfs *Pelafgioten*, of *Pelafgen*, *Danaen*, *Acha-en*, en *Argiven*, en gants Griecken is van Ho-merus *Argos* ghenoeemt. De Griecken heeten dit hun landt noch hedendaegs *Hellas*; en de Turc-ken *Rumeli*, of *Rumvilaget*, en 't volck *Rumiler*, of *Rumilar*, en ghemeenlijck *Vrumilar*. Sy seggen teg-ghen een Griek alleen *Vrum*, en teghen 't Rijck *Vrum Memleket*. Postellius feyt, dat zy fich felven *Rhomæi*, en die de Venetianen onderworpen zyn, fich *Romeichi* heeten.

Grenfen.

In 't oofften heeft dit landt d' Ægeifche zee of d'Archipelago, in 't westen de Ionifche, in 't zuy-den de Cretifche oft Lybifche, en in 't noorden is 't van Dalmacien, Servien, en Thracien ghe-fcheyden door 't ghebergte, dat Macedonien van die felvighe provincien fcheydt.

Grootte.

Syn lengte, ghenomen van de Caep Tenaro, of Caille, door de engte van Morea, tot den oor-sprong van de rivier Strymon, is 100 Hoogduyt-fche mylen: en fijn breedte, van Capodelle Co-lonne in Attica door Achaja en Epirus tot den bergh Chimera, 80 Hoogduyt-fche mylen.

Provinciën.

Dit landt begrijpt in fich *Macedonien*, dat veel kleene Provincien onder fich heeft; *Theffalien*, *E-pirus*, met *Acarnanien*; de provincie die Ptolemaeus *Achaja* of *Hellas* noemt ('t welck het ware Griec-ken is) verfcheyden van 't particuliere Achaje, en begrijpende Etolien, Doride, Locride, Ozolee, Phocide, Megaride, Attice, en Beotien: en de *Peloponnesus* of *Morea*, 't welk 't particuliere Achaje, Elide, Messenien, Arcadien, Sicyonien, La-conien en Argien of Argoliden begrijpt.

Rivieren en Berghen.

Van de Rivieren en Berghen fullen wy spre-ken in yders provincie: Maer den bergh *Oeta*, feer vermaert door de doot van Hercules, die fich aldaer verbrande, deelt byna gansch Griec-ken in twee'n, gelijk de Apennin Italien, en heeft verfcheyde namen op verfcheyde plaetsen. Hy begint in 't oofften aen de Golf Mallius van Ptole-mæus, en ftreckt tot den inham van Ambracien, of Golfo d'Larte, fnijdende in rechte hoecken 't ghebergte dat van Parnas tot Pindus loopt. 't Deel dat na Thermopylen leydt, is *Oeta* ghe-noemt, en feer hoogh dicht by Thermopylen, alwaer die van Locren, na Theffalien reyfende, een feer naeuwe doorgang vindē, in 't Griex *Pyle* geheeten, dat is poorten te seggen, en *Thermopyle*, van weghen de warme baden, die daer niet ver-re van daen zyn. De bergh die hier aen leydt is *Griecken*.

Callidromus gheheeten, ghelijck mede al het an-der dat fich door Etolien en Acarnanien tot de Golf d'Larta ftreckt.

De lucht van Griecken is foo ghetempert, *Lucht*. datfe gheen landt ter weerelt hier in wijckt. Het landt draeght veel koren en fchoone vruchten, *Grieken en vruchten*. en is over al feer vermaekelijck om fijn verfchey-denheydt, want daer zyn fchoone weyden, veel heuvelen, valeyen en berghen, fonder datter yet onvruchtbaers is. Daer zyn uytnemende wijnen, waer vanmen de looten en heele wijngaerden in Vrancrijk, en voornaementlijk te Vivarez in Dolphiné, overgebracht heeft. De druyfis blaue.

Daer zyn verfcheyde foorten van vee en ghe-voghelt in overvloet; als mede vifch, nadien 'er veel rivieren zyn, en datfe rondom met de zee omcingelt zyn.

Spraek.

Sy spreecken bedurven Griex, ghelijck de Ita-lianen Latijn, maer fy volghen de aeloudtheydt meer in de woorden van eyghen namen als de Italianen. De onderdanen der Venetianen, voor-nemelijck die in de fteden wonen, en van eeni-ghe middelen ofte aenfien zyn, kennen mede Italiaens. Die onder den Turck zyn gebruycken foo wel de Turckfche spraek als 't gemeene Griex. De boeren en lant-luyden spreecken niet als Griex, foo wel die onder den Turck als Vene-tianen wonen. Het ghemeene Griex is huy-dendaeghs in veelerhande manieren ghedeelt; want de Griecken, die te Constantinopolen wonen, hebben veel Arabifche woorden onder haer spraek vermengt: die van Candien of Cre-ten veel Italiaenfche en Latijnfche: en die van Morea behelpen hen met veel Latijn, en oock Fransch, dat ick ghelooft datter meest ingheslo-pen is na dat de Princen van Savoyen fich felven daer gefet en de Griexifche Keyfers onterft had-den. Wat de Athenienfers aengaet, men magh hen fonder fchreyen niet aenhooren; want fy hebben de bedurvenfte tael van al de Griecken, en alle de andere geckender oock mede als fy spreecken: en al veranderen fy van lucht en lant, daerom veranderen fy niet van spraek of ma-nieren. Maer alhoewel die van Athenen, De-lien, Creten, Morea, 't eylandt Chio, en andere eylanden, elck op hun manier fpreken, foo ver-ftaen fy malkander nochtans, en foo, dat een yeder terftont weet of fijn man van Constanti-nopolen, Candien, Chio, Napoli, Romanien, E-piren, of eenigh ander landt is. Men houdt dat de Griecken wel feventighderley manieren van spreecken hebben: men vinter evenwel noch weynighe te Theffalonica, te Constantinopo-len, in Morea, en eenighe andere plaetsen, die 't ghemeene Griex eveneens uytbrengen, als de oude Griecken plaghten. Indien een vremde-ling

A